

Täysistunto

Keskiviikko 1.10.2025 klo 14.00—18.59

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain 2 §:n ja liitteen muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 67/2025 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 13/2025 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö TaVM 13/2025 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Yleiskeskustelu alkaa. Edustaja Mehtälä.

Keskustelu

17.38 **Timo Mehtälä kesk:** Arvoisa puhemies! Petteri Orpon hallitusohjelmassa todetaan seuraavasti: ”Edistetään biokaasutuotannon kehittämistä ja käynnistämistä sekä biokaasun monipuolista käyttöä.” Vallan hyvät sanat. Kuluneen hallituskauden aikana kuitenkin on käynyt niin, että biokaasulaitosten rakentaminen maatiloille on loppunut kokonaan. Tähän osasyylinen on istuva hallitus, joka on tehnyt useita sääntelyä lisääviä toimenpiteitä. Käyn nämä nyt läpi.

Hallituksen virheet biokaasun osalta:

1) Todentamismenettely: EU:n kestävyysdirektiivi ei vaadi todentamisen menettelyä alle kahden megan laitoksilta, ja kaikki maatilan laitokset ovat 15 kertaa pienempiä kuin tämä kaksi megaa. Siitä huolimatta hallitus ajoi tämän todentamismenettelyn maatilan biokaasulaitoksille.

2) Uusiutuvien polttoaineiden lisävelvoitteen alentaminen heti hallituskauden alussa neljästä prosentista kahteen prosenttiin vähensi biometaanin kysyntää, eli biometaanin kysyntää liikennepolttoaineena.

3) Ympäristölupa: Aikaisemmin maatilan biokaasulaitoksen sai rakentaa rakennusluvala maatilan navetan yhteyteen, mutta hallitus ajoi uuden ympäristölupalain, jossa edellytetään aina ympäristölupaa biokaasulaitokselle.

No, sitten neljäntenä joustomekanismi. Nestekaasua jos korvataan biokaasulla, niin biokaasua pitää tuottaa kaksinkertainen määrä saadakseen tämä tuottajahyöty, eli tuplamäärä maakaasuun ja nestekaasuun verrattuna, mikä on täysin käsittämätön asia.

Sitten viimeisenä, viidentenä kohtana on tämä tämän päivän hallituksen esitys 67, joka koskettaa kasvilajiliitteen A- ja B-osaan lisättyjä uusia kasvilajeja. Mikä siinä on erikoista, on se, että hallitus ei halunnut laittaa tällaisia pääkasvimääritelmää siihen, mitä me ajoimme kovasti, että sen pääkasvin mukaan käsitellään tämä raaka-aine, kun se biokaasulaitokseen laitetaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 88/2025 vp

Toinen asia, mikä siihen liittyi, oli luokitus. Elikkä kun meillä vilja pellolla esimerkiksi toksiinin, homemyrkkujen, takia menee elintarvikekäyttöön kelpaamattomaksi, niin silloin tämä vilja, jos se on isännän hallussa, menee B-luokkaan, mutta kun se sama vilja kuljetetaan kaupan portin läpi ja se kaupassa todetaan käyttökelvottomaksi elintarvikekäyttöön, niin se meneekin A-luokkaan. No se, mikä tässä on sitten hankalaa, on se, että vain niin sanotusti A-luokan seteleitä nämä uusiutuvan energian käyttäjät ostavat, elikkä B-luokkaa ei osteta. Viljelijän pitää siis toimittaa kauppaan se vilja, ja siellä todetaan se saastuminen, ja sitten vasta tähän A-luokkaan pääsee. Elikkä tämä on vähän semmoista hölmöläisten hommaa, että viljelijä ajaa rekalla tämän tavaran sinne kauppaan ja sitten se palautetaan sinne viljelijän biokaasulaitokseen ja se pääsee tähän A-luokkaan.

No, arvoisa puhemies, kun ajatellaan tätä hallitusohjelmaa, niin hallitus ei ole talousvaliokuntaan tuonut yhtäkään asiaa, jossa biokaasusäätelyä kevennettäisiin, mutta niin kuin tämä viiden kohdan läpikäyminen kertoo, säätelyä on lisätty monella muotoa. Me keskustalaiset olemme esittäneet joka kohdassa vaihtoehdon, jolla vähennetään säätelyä ja kustannuksia, mutta se ei ole hallitukselle kelvannut.

Arvoisa puhemies! Erityisesti näin täytyy sanoa tämän käsiteltävän hallituksen esityksen kohdalla. Onko todellakin niin, että eduskunnalla ei ole valtaa kertoa, miten sen säätämiä lakeja tulee tulkita? Tästä on siis kysymys, kun hallituksen esityksessä Energiavirasto tulkitsee täysin tätä kohtaa. Jos asia on näin, niin miksi asioita ylipäätään käsitellään täällä eduskunnassa, kun viranomaiset voisivat tulkita silloin suoraan näitä direktiivejä? Siis työ- ja elinkeinoministeriön vastaus oli tähän, että Energiavirasto tulkitsee EU:n säädöksiä ja ohjeita ja toimii sen mukaan. Kolmanneksi eduskunta ja hallituskin toimivat nyt tässä asiassa kumileimasimen roolissa ja koko suurta koneistoa pyöritetään monine käsittelyvaiheineen vain muodon vuoksi.

Erityisesti te perussuomalaiset olette kritisoineet viranomaisten tulkintoja aikaisemmin. Nyt kun teillä olisi hallitusvastuussa mahdollisuus vaikuttaa tulkintoihin, niin toiminta onkin pään pensaaseen laittoa, kun ette uskalla tai kykene vaikuttamaan asioihin.

Arvoisa puhemies! Hallitus ohjelmassaan on kirjannut hyviä asioita. Olisiko aika ryhtyä toteuttamaan sitä? — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kallio.

17.45 Vesa Kallio kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tähän edustaja Mehtälän erinomaiseen ja analyttiseen puheenvuoroon tämmöinen kannustuspuheenvuoro. Tosiaan tässä esityksessä ehdotetaan muutettavaksi uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annettua lakia, ja kuten edustaja Mehtälä toi esille, niin lain liitteen A ja B osaan lisättäisiin uusia raaka-aineita. Ehdotetulla muutoksella pantaisiin täytäntöön uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämistä koskevan direktiivin liitteeseen tehdyt muutokset. Kuten edustaja Mehtälä myös toi esille, niin keskusta jätti tähän mietintöön vastalauseen, jossa on kaksi lausumaa.

Vastalauseen perusteena on se, että talousvaliokunta ei halunnut mietinnössään täsmentää valiokuntakäsittelyn aikana esiin tullutta RED II -direktiivin liitteen uusien raaka-ainekategorioiden monitulkintaisuutta. Tästä on seurauksena se, että Suomeen laaditaan lain-säädäntöä, mikä on merkittävästi EU-säädösten vaatimuksia tiukempaa.

Arvoisa puhemies! Voi hyvällä syyllä kysyä, miksi hallitus toimii näin, miksi hallituspuolueiden edustajat eivät halunneet ottaa huomioon asiantuntijakuulemisten viestiä. Edel-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 88/2025 vp

lisessä asiakohdassa täällä kerrottiin, mitenkä viranomaisiin luotetaan, mutta toisissa asiayhteyksissä heihin ei luoteta. Tässä on ilmeisesti tehty omanlaisensa valinta.

Ja miksi hallitus jälleen vaikeuttaa erityisesti maataloudesta peräisin olevan raaka-aineen hyödyntämistä uusiutuvan energian tuottamisessa? Keskusta katsoo tämän olevan yksiselitteisesti vastoin Suomen etua, ja siksi ei ollut muuta vaihtoehtoa kuin jättää vastalause tähän.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lahdenperä.

17.47 Milla Lahdenperä kok: Kiitos, arvoisa puhemies! Tästä edustaja Mehtälällä oli toki hyviä huomioita, joita on varmasti syytä tarkastella, ja on syytä katsoa, onko näissä tulkinnoissa ja toiminnoissa syytä sitten muutoksiin. Itse en ole talousvaliokunnassa, mutta kun tätä mietintöä tutkailee, niin näyttäisi siltä, että tämä käsittely on kuitenkin tehty varsin huolellisesti. Lakiin tehdään nyt tässä kohtaa tarpeelliset tekniset korjaukset ja uusia raaka-aineita lisätään, jotta sääntely vastaa sitten niitä EU-direktiivejä. Tämä antaa myös tilaa uusille kotimaisille innovaatioille. Mielestäni tämä esitys on ihan tällä tavalla tässä kohtaa hyvä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mehtälä.

17.47 Timo Mehtälä kesk: Arvoisa puhemies! Tuossa puheessani jätin mainitsematta sen, että tällä hetkellä yritys rakentaa biokaasulaitoksia Ruotsiin, koska siellä Ruotsissa ei edellytetä ensinnäkään tätä biokaasulaitosten todentamisvaatimusta, siellä ei ole verotuskäytäntöä, joka Suomessa on — ilman todentamistahan Suomessa joudutaan maksamaan vero itselle tuotetusta lämmöstä ja sähköstä — ja sitten kolmanneksi Ruotsissa on investointituki näihin biokaasulaitoksiin vähän korkeampi ja neljänneksi Ruotsissa maksetaan vielä biometaanin tuotantotukea. Kun tätä asiaa käsiteltiin valiokunnassa silloin joulukuussa 23 ja kritisoin tätä asiaa ja vertasin tätä Ruotsiin, niin meillä oli vastaus, että Suomi rikkoو valtioneuvoston päätöksiä, jos toimii näin, että veroa ei peritä. No, Ruotsi ei peri veroa ja Ruotsi sai vastauksen komissioltä, että Ruotsi ei valtioneuvoston päätöksiä rikkoو.

Mutta — palatakseni vielä tuohon äskeiseen puheeseen — haluan ottaa esille vielä tämän, mitä on talousvaliokunnassa kirjattu ja miten on sitten toimittu. Silloin joulukuussa 23 valiokunnassa kirjoitettiin mietintöön näin: ”Energiavirastolla on jo nyt lain mukaan varsin laaja harkintavalta päättää, kuinka usein kestävyysjärjestelmä tarkastetaan. Todentamismenettelyä olisi valiokunnan saaman selvityksen perusteella mahdollista ja perusteltua keventää myös siten, että tarkastus tulisi suorittaa kerran viidessä vuodessa.” Me ajoimme tämän ”kerran viidessä vuodessa” -vaatimuksen tähän mietintöön, ja lopputulema on se, että kun on kysymyksessä maatilalaitos, jossa on myös biometaanin tuotantoa — biokaasualan voidaan tuottaa siis lämmöksi, sähköksi ja biometaaniksi, ja se biometaani on silloin polttoaineena työkoneissa ja autoissa — niin nyt Energiavirasto onkin tulkinnut tämän asian niin, että tämä tarkoittaa vuoden todennusväliä jokaiselle laitokselle. Kuitenkin sitten mietinnössä todettiin vielä näin: ”Talousvaliokunta pitää tärkeänä keventää todentamismenettelyä myös siten, ettei alle kahden megawatin laitoksilta vaadittaisi todentajan laitoskäyntiä.” Lopputulema on se, että jokaiseen todentamiseen liittyy laitoskäynti. Siksi toin esille, arvoisa puhemies, tämän, kuinka meidän eduskunnan päätöksiä ja valiokuntien mietintöjä tulkitaan sitten vähän turhan ahtaasti Suomessa. — Kiitos.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 88/2025 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lehtinen.

17.51 **Rami Lehtinen ps:** Arvoisa rouva puhemies! Niin, tässähän on kyse siis aika pitkälle teknisestä muutoksesta. Sen mukaan komissio voisi jatkossa päivittää uusiutuvien polttoaineiden listaa, eikä siellä hirveästi ymmärtääkseni voi kansallista harkintaa käyttää. Toisaalta sieltä listasta ei voida kuitenkaan ottaa mitään pois, ainoastaan lisätä, ja tähän sinänsä lisää mahdollisuuksia niiden biomassojen käytössä, joita sitten voi tänne listalle ottaa.

Mitä tulee edustaja Mehtälän puheenvuoroon siitä, että byrokratiaa tulisi pyrkiä välttämään eikä sitä ainakaan pitäisi lisätä ja ennen kaikkea pitäisi luoda mahdollisuuksia maaseudulle tuottaa semmoisia liiketoimintamahdollisuuksia, jotka poikkeaisivat nykyisistä muodoista ja joihin meillä olisi edellytyksiä, niin biokaasun tuottaminen on toki yksi näistä tärkeimmistä näiltä osin. Mutta minun on hyvin vaikea ymmärtää sitä, että tässä samassa yhteydessä — jos nyt oikein ymmärsin — nostitte esiin sen, että oli väärin tehdä leikkaus tähän jakeluvelvoitteen käyrään ja sen nostamiseen. Eli ajatuksenne siitä, että jakeluvelvoitetta ikään kuin pitäisi teidän näkemyksenne mukaan lisätä, on kyllä lopullinen kuolinnisku maaseudulle ja maatiloille, jotka jo nykyisellään kannattavuuden kanssa kamppailevat. En voi ymmärtää, mistä tällainen ajatusmalli tulee. [Jaana Strandman: Tätäkö keskustahuu?]]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Peltokangas.

17.52 **Mauri Peltokangas ps:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Katsoisin tässä nyt sitä, että edustaja Mehtälän puheenvuorosta löytyy kuitenkin onneksi sieltä lopusta erittäin hyvä lause, jossa tuotiin esiin se, että virasto tulkitsee kenties tässä tapauksessa väärin tai mietinnön hengen vastaisesti tätä sääntelyä. On hyvä, että toitte sen esiin, koska aikaisemmin saattoi kuulijalle jäädä se käsitys, että hallituksen teon vuoksi. Nyt onneksi itse toitte sitten esiin, että mietinnössä oli erinomaisesti otettu huomioon nimenomaan se teidänkin tahtotilanne ja varmasti yhteinen tahtotila.

Kannatan itsekkin kaikkea sitä, että byrokratiaa mahdollisimman paljon vähennettäisiin, jotta maaseutumme voisi hyvin. Asun itse siellä tuottajien keskellä ja tiedän, että se on EU-lainsäädännön ja kansallisenkin lainsäädännön osalta välillä vähän turhan tiukkaa, ja arvostan jokaista tuottajaa totta kai. Mutta on hyvä, että tämä tuli sieltä esiin.

Itse myöskin tuohon jakeluvelvoitteeseen hieman ehkä palaisin. Jos me tänä päivänä oltaisiin siinä Marinin hallituksen jakeluvelvoitteen tasossa, niin me tiedämme kaikki, että asia ei ainakaan helpottaisi tämänhetkistä tilannetta.

Mutta kun näitä lakeja tehdään ja mietintöjä valiokunnissa, niin on erittäin tärkeää, että sitten viranomainen käytännössä niitä tulkitsee siten kuten mietinnön henkeen kuuluu. Tässä kohtaa yhdyn siltä osin kyllä edustaja Mehtälän erittäin hyvään havaintoon. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mehtälä.

17.54 **Timo Mehtälä kesk:** Arvoisa puhemies! Joo, edustajakollegat pitivät hyviä puheenvuoroja, mutta nyt on hyvä vähän tarkentaa tätä asiaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 88/2025 vp

Ensinnäkin minä puhuin siitä, mikä on biometaanin alennus prosentteissa, eli se oli neljästä prosentista kahteen prosenttiin, puolitettiin biometaanin määrä uusiutuvassa energiassa. Nyt ei puhuttu jakeluvaikeuksien uusiutuvan energian määrästä, joka säilyi samana, 13,5 prosentissa. Nyt se on sitten tänä vuonna nostettu vähän korkeammalle ja ensi vuonna taas korkeammalle hallituksen suunnitelmassa. Mutta tosiaankin kysymys oli yksinomaan biometaanin määrästä uusiutuvan polttoaineen seassa. Nyt tänä vuonnahan se on kolme prosenttia, eli se hallitus laski neljästä prosentista kahteen prosenttiin sen. Tänä vuonna se on kolme ja ensi vuonna se on neljä — se pikkuhiljaa siitä lähtee nousemaan — seuraavana vuonna se on kuusi prosenttia, ja se käy korkeimmillaan kahdeksassa prosentissa. Sitten tulevat nämä vetypolttoaineet ja välituotevetypolttoaineet mukaan, ja tämä uusiutuvan energian biometaanin osuus laskee takaisin kuuteen prosenttiin. Tässä on tämmöistä poukkoilua vähän, mutta se on sitten vuonna 2030 tämän suunnitelman mukaan.

Juuri niin, että pitää muistaa se, että uusiutuvan energian osuus polttoaineessa säilyi tämän hallituksen aikana juuri samassa, mistä lähdettiin liikkeelle, mitä Marinin hallitus päätti, eli 13,5 prosenttia. Nyt se sitten nostettiin 14,5 prosenttiin, ja nostetaan joka vuosi. 2028 tämä uusiutuva prosentti on juuri sama kuin mitä se oli silloin kun ilmastolaki 2020 valmisteltiin ja 21 tuli voimaan. Siinä samassa tasossa olemme nyt tämän nykyisen hallituksen ohjelman mukaisesti. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lehtinen.

17.56 Rami Lehtinen ps: Arvoisa rouva puhemies! On todellakin niin, että jos me emme olisi tehneet muutoksia jakeluvaikeuksiin, niin olisimme nyt jo siinä vuoden 28 tasossa ja polttoaine olisi todennäköisesti kymmeniä sentoja kalliimpaa kuin tällä hetkellä. Eli se on se muutos, minkä tämä hallitus on tehnyt. Sitä totta kai jollakin pidemmällä aikavälillä pitää muuttaa, jos me halutaan päästä niihin tavoitteisiin, joita tämäkin hallitus on polttoaineiden osalta asettanut. Mutta se on niin, että tämän hallituksen toimilla haluttiin, että polttoaineen hinta ei nouse, ja jos katsoo nykyisiä pumppuhintoja, niin jotain vaikutusta sillä ilmeisesti on ollutkin.

Vielä en ole täysin varma siitä, että nyt jos lisätään biometaanin osuutta siinä uusiutuvassa polttoaineessa, niin nostaako vai laskeeko se polttoaineen hintaa. Ajatus siitä, että ikään kuin vety korvaisi sen lyhyellä aikavälillä, kun vedyn tuotantokustannus tällä hetkellä taitaa olla viisin- tai kuusinkertainen verrattuna fossiilisiin polttoaineisiin, on kyllä varsin suurta utopiaa. Vaikka kuinka saataisiin näitä investointeja tähän uusiutuvaan energiaan, siitä huolimatta vedyn tuotanto lähivuosina ei tule olemaan Suomessa mitenkään kannattavaa. Enkä näe sitäkään vaihtoehtoa, että ikään kuin ilmaston pelastamiseksi valtio useilla miljardeilla tukisi sitten vetytuotantoa vain sen takia, että saadaan päästöjä vähemmäksi ja taas sitten lisää velkaa ja elinvoimaa pois muilta toimialoilta.

Lähinnä se, jos, edustaja Mehtälä, osaatte kertoa, että nostaako vai laskeeko se biometaanin osuuden lisääminen siinä uusiutuvassa polttoaineessa hintaa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mehtälä.

17.57 Timo Mehtälä kesk: Arvoisa puhemies! Olemme siitä aivan yhtä mieltä, että uusiutuvan energian käyttö tuolla polttoaineissa on nostanut hintaa alussa, mutta yhtä totta on se, että biometaanin polttoaineessa on laskenut polttoaineen hintaa, ja siitä on yksimielisesti

Pöytäkirjan asiakohta PTK 88/2025 vp

työ- ja elinkeinoministeriö tehnyt selvitystä. Se johtuu siitä, että tämä maatilan tuottama biometaani on halvinta raaka-ainetta uusiutuvassa polttoaineessa.

Nyt rajoitan tämän puheeni juuri siihen, koska sitten on aivan eri juttu, kun uusiutuvaa polttoainetta tehdään erilaisilla menetelmillä muun muassa Nestein laitoksissa ja niin edelleen. Se tilanne on eri. Mutta juuri maatilojen tuottama biometaani on ollut halvinta raaka-ainetta, ja sitä on nytten tässä poljettu neljästä prosentista kahteen prosenttiin, paitsi että nyt ensi vuonna se on siinä samassa neljässä prosentissa. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 67/2025 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisälön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.